

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет педагогічної освіти

Кафедра дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

уково-методичної

навчальної роботи

лексій ЖИЛЬЦОВ

2022 року



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОДФ.02 ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ТА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МЕТОДИКОЮ**

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності

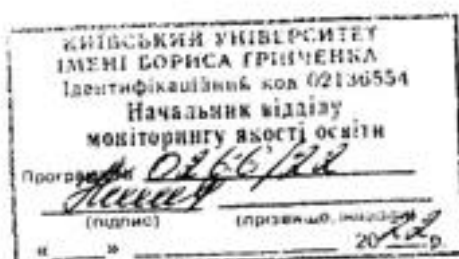
012 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

рівня вищої освіти

першого (бакалаврського)
(назва освітнього рівня)

освітньої програми

012.00.01 Дошкільна освіта (скорочена програма підготовки)
(шифр і назва освітньої програми)



Київ-2022

Розробники:

Кондратець І.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти;

Викладачі:

Кондратець І.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної освіти.

Науменко М.С., викладач кафедри дошкільної освіти.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від _____ 2022 р. № ____

Завідувач кафедри _____ Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта (скорочена програма підготовки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
____.____.2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта (скорочена програма підготовки)

_____ Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму перевірено

____.____.2022 р

Заступник декана Факультету педагогічної освіти з науково-методичної та навчальної роботи _____ Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р. протокол № __

(підпис)

(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/ годин	5 / 150			
Курс	1 СПП		1 СПП	
Семестр	1	2	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2	2	2
Обсяг кредитів	2	3	2	3
Обсяг годин, в тому числі:	60	90	60	90
Аудиторні	28	42	8	12
Модульний контроль	4	6	-	-
Семестровий контроль	30		-	
Самостійна робота	28	12	52	78
Форма семестрового контролю	-	Екзамен	-	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – полягає в оволодінні студентами / студентками основами теорії та методики ознайомлення дітей із художньою літературою й навиками взаємодії з літературними текстами; опануванні методикою розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку; сучасними підходами до художньо-мовленнєвої діяльності в закладі дошкільної освіти та формуванням основ читацької компетентності й читацької рефлексії власної і дітей дошкільного віку.

Основними завданнями курсу «Дитяча література та мовлення дітей дошкільного віку з методикою» є:

- формування готовності майбутніх фахівців здійснювати педагогічний супровід мовленнєвої, комунікативної та художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку з використанням інноваційних освітніх методів і прийомів;
- удосконалювати в студентів вміння планувати та організовувати за допомогою сучасних форм взаємодії з дітьми дошкільного віку та батьками суб'єкт-суб'єктне спілкування в контексті розвитку мовлення дітей та ознайомлення з художньою літературою;
- стимулювання здатності до саморозвитку й підвищення рівнів педагогічної, читацької, мовленнєвої та рефлексійної культури. прояву індивідуальності та постійного фахового зростання.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність – здатність самостійно та комплексно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього та дошкільного віку із застосуванням теорії та методики дошкільної освіти в типових і невизначених умовах системи дошкільної освіти.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

СК-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

СК-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

СК-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

СК-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

СК-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

СК-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

СК-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

СК-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

СК-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

СК-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

3. Результати навчання за дисципліною

РН-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи,

мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби розвитку мовлення дітей та ознайомлення з художньою літературою, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку в контексті формування мовленнєвої, комунікативної та художньо-мовленнєвої компетентностей.

РН-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку мовлення та ознайомлення з художньою літературою дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

РН-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами в площині розвитку мовлення та ознайомлення з художньою літературою.

РН-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності, способи їх використання в розвитку мовлення та ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою.

РН-07. Планувати розвиток мовлення та ознайомлення з художньою літературою в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

РН-15. Визначати завдання і зміст розвитку мовлення, ознайомлення з художньою літературою та різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти й знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

РН-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками в контексті розвитку мовлення дітей та ознайомлення з художньою літературою.

РН-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, мовленнєвого й художньо-мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

РН-20. Ураховувати рівні розвитку дітей при виборі освітніх методик і технологій формування мовленнєвої, комунікативної та художньо-мовленнєвої компетентностей, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт							
	Усього	Аудиторна					Самостійна	
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні		
Змістовий модуль I								
Методологічні засади формування основ читацької компетентності дітей дошкільного віку (3 курс, 5 семестр)								
Дитяча література як органічна частина художньої літератури. Читацька культура педагогів. Книжка в житті сучасної дитини	15	2	2	4			7	
Характеристика фольклору та літературних творів для дітей: від класиків до сучасності	13		2	4			7	
Модульний контроль 1	2							2
Разом	30	2	4	8			14	2
Змістовий модуль II								
Методологічні засади розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку (3 курс, 5 семестр)								
Теоретичні й методичні засади формування звукової культури дітей раннього та дошкільного віку	6	2		2			2	
Теорія і методика розвитку словника дітей раннього та дошкільного віку	6			2			4	
Теорія і методика формування граматично правильного мовлення дітей раннього та дошкільного віку	8		2	2			4	
Теорія, методика та технології розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку	8	2		2			4	
Модульний контроль 2	2							2
Разом	30	4	2	8			14	2
Разом за 5 семестр	60	6	6	16			28	4

Змістовий модуль III								
Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього, молодшого та дошкільного віку (3 курс, 6 семестр)								
Особливості планування та організації художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми раннього та дошкільного віку	10	2	2	4			2	
Мовленнєвий і літературно-просвітницький потенціал інсценування й театральних ігор	8		2	4			2	
Самостійна художня діяльність: літературні й мовленнєві аспекти	10	2		4			4	
Модульний контроль 3	2							2
Разом	30	4	4	12			8	2
Змістовий модуль IV								
Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з художніми творами (3 курс 6-й семестр)								
Планування та організація ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою. Мистецтво виразного читання	5	2		2			1	
Сучасні методи і прийоми зацікавлення дітей дошкільного віку літературними творами	7	2	2	2			1	
Особливості планування та організації літературних проєктів	9	2	2	4			1	
Критерії підготовки дитини й батьків до школи в контексті розвитку мовлення дітей та сформованих основ читацької компетентності	5		2	2			1	
Модульний контроль 4-5	4							4
Разом	30	6	6	10			4	4
Разом за 6 семестр	90	10	10	22			12	6
Усього за курс	150	16	16	38			40	10
	екзамен							

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Усього	Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Методологічні засади формування основ читацької компетентності дітей дошкільного віку (3 курс, 5 семестр)							
Дитяча література як органічна частина художньої літератури. Читацька культура педагогів. Книжка в житті сучасної дитини	12	2					10
Характеристика фольклору та літературних творів для дітей: від класиків до сучасності	18			2			16
Разом	30	2		2			26

Змістовий модуль II. Методологічні засади розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку (3 курс 5 семестр)							
Теорія і методика розвитку звукової культури й словника дітей раннього та дошкільного віку	15		2				13
Теорія і методика формування граматично правильного мовлення й зв'язного мовлення дітей раннього та дошкільного віку	15			2			13
Разом	30		2	2			26
Усього за 5 семестр	60	2	2	4			52
Змістовий модуль III. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього, молодшого та дошкільного віку (3 курс 6 семестр)							
Особливості планування та організації художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми раннього та		2		2			20

дошкільного віку								
Самостійна художня діяльність: літературні й мовленнєві аспекти	22			2			20	
Разом	46	2		4			40	

Змістовий модуль IV. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з художніми творами (3 курс 6 семестр)								
Планування та організація ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою. Мистецтво виразного читання	22		2	2			18	
Особливості планування та організації літературних проєктів	22			2			20	
Разом	44		2	4			38	
Усього за 6 семестр	90	2	2	8			78	
Усього за курс	150	4	4	12			130	
	екзамен							

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Методологічні засади формування основ читацької компетентності дітей дошкільного віку.

Лекція 1.

Дитяча література як органічна частина художньої літератури. Характеристика фольклору та літературних творів для дітей: від класиків до сучасності (2 год.)

Дитяча література як органічна частина загальної художньої літератури: спільність історичного розвитку, творчих методів і спрямованості, жанрів, тематики, художніх засобів літератури для дітей і дорослих. Визначення й розрізнення понять «дитяча література», «література для дітей», «література про дітей», «коло дитячого читання», «дитячі твори». Українська дитяча література в контексті національної культури.

Специфіка дитячої літератури (доступність змісту, простота та динамічність розвитку сюжету, яскравість та емоційна насиченість образів, багатство і виразність мови). Роль дитячої літератури в духовному розвитку дітей дошкільного віку, збагаченні уявлень дітей про довкілля, формуванні картини світу й чуттєвої культури. Характеристика основних функцій дитячої літератури, жанрів літературних творів для дітей. Книжки для дітей, їхня роль у вихованні й формуванні картини світу. Вплив дорослих (педагогів і дітей) і суспільних патернів на закладання основ формування читацької компетентності в дітей дошкільного віку.

Специфіка літератури для немовлят, дітей раннього віку, молодшого та старшого дошкільного віку. Вимоги до мови художніх творів, що призначені для дитячого читання. Освітні програми розвитку дошкільників – про особливості створення й діяльності осередків книжки в закладах дошкільної освіти. Родинні читання та філософські години як засіб виховання в дітей любові до книжки, пізнавального інтересу та забезпечення комунікативного спілкування між дорослими й дітьми.

Давня література для дітей. Духовна спадщина часів Київської Русі, що увійшла в коло дитячого читання (літописи, патерики, житія). Джерела, виникнення й розвиток дитячого фольклору, його ідейно-художнє багатство і виховне значення. Обрядова поезія і дитячий фольклор. Малі фольклорні жанри (прислів'я, приказки, загадки, скоромовки, дражнилки, мирилки). Народні казки в дитячому читанні. Види казок для дітей різного віку. Літературні казки. Дитяча література другої половини XIX – початку XX століття. Поетична творчість для дітей 10-40-х років XX століття. Дитяча проза й поезія 20-50-х років та 60-90-х років XX століття. Тематика і проблематика сучасної художньої літератури для дітей і про дітей. Поезії для дітей і про дітей. Літературна казка та її жанрово-стильові різновиди. Пригодницька література для дітей. Зарубіжна література для дітей. Жанровий синкретизм у сучасній літературі для дітей і про дітей. Відмінність літератури для дітей дошкільного й молодшого шкільного віку.

Семинар 1.

Читацька культура педагогів. Книжка в житті сучасної дитини. Створення підґрунтя для формування основ читацької компетентності дітей дошкільного віку (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з основними положеннями авторів книжок: Памели Пол, Марії Руссо «Як виховати читача?», Данієля Пеннака «Невід’ємні права читача».
- Вивчення напам’ять улюблений вірш українського поета /поетки, підготуватися до декламування.

I. Теоретична частина.

Активізація лекційного матеріалу.

Питання для обговорення. Читацька культура педагогів. Література – у колі пріоритетних занять сучасної людини. Роль дорослого у формуванні основ читацької компетентності дітей дошкільного віку.

II. Інтерактивна частина

- Бліцопитування: графічна вправа «Таблиця ЗХД» (знаю, хочу дізнатися, дізнався (дізналася) щодо методики ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою.
- Мінідебати «Книжка непотрібна й нецікава сучасним дітям?»

III. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- «Методичний кейс»:

а) Створення пам’ятки для дорослих «Як виховати читача?» (на основі життєвого досвіду та порад авторів книжки «Як виховати читача» Памели Пол, Марії Руссо).

б) Створення методичних рекомендацій щодо підвищення культури й техніки мовлення вихователів (правильне дихання, голос, дикція в процесі читання).

- «Методична лабораторія»: створення ментальної мапи «Права і обов’язки дорослого читача» (на основі оформлення тез до книжки Данієля Пеннака «Невід’ємні права читача»).

IV. Рефлексія

Основна література: 4, 5

Додаткова література: 1, 2

Практичне заняття 1.

Особливості й види дитячої книжки, її оформлення. Дитячі періодичні видання. «Родинні читання» (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Ознайомлення з магістерською роботою студентки М. Рудик «Родинні читання» (покликання в тексті лекції).
- Вибір і читання твору, розміщеного в дитячому періодичному виданні, бути готовими до його переказу.

Питання для обговорення. Книжки для дітей, їхня роль у вихованні й формуванні картини світу. Специфіка літератури для немовлят, дітей раннього віку, молодшого та старшого дошкільного віку. Психолого-педагогічна просвіта батьків у формуванні інтересу в дітей до літератури та організації «Родинних читань». Декалог – 10 заповідей.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- «Методична лабораторія»:

а) Медіа-анонс дитячої книжки (різні види книжок – для дітей різних вікових категорій).

б) «Реклама дитячих періодичних видань («Малятко», «Джміль», «Мамине сонечко»).

- «Методичний кейс»: створення декалогу для батьків «Як відновити традицію родинних читань у своїй сім'ї?»

II. Рефлексія.

Основна література: 3, 4

Додаткова література: 1, 5

Практичне заняття 2.

Осередок «Бібліотека» у закладі дошкільної освіти: вимоги в програмі «Дитина». Філософські години: читання з продовженням» (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Вибір із переліку літератури (рубрика «Філософські години» в розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020») один твір і бути готовими його переказати.

- Вивчення напам'ять 2 вірша українських поетів (із переліку орієнтованих творів для дітей молодшого віку групи «Малята» в програмі «Дитина-2020»).

Питання для обговорення. Освітні програми розвитку дошкільників – про особливості створення й діяльності осередків книжки в закладах дошкільної освіти. Шляхи та засоби створення, насичення та активізація літературно-розвивального простору в ЗДО. Алгоритми планування й організації «філософських годин»-читанням з продовженням»

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- «Методична лабораторія»:

а) Створення ілюстрованої ментальної мапи «Насичення осередку «Бібліотека» в закладі дошкільної освіти».

б) Підготовка мініекскурсії «Ознайомлення з книжковим осередком».

в) Підготовка запитань до автоінтерв'ю / інтерв'ю за матеріалами програми «Дитина-2020», розділ «Літературне образотворення», з теми «Особливості підготовки та організації «філософських годин».

II. Рефлексія:

Основна література: 2, 4

Додаткова література: 6, 7

Семінар 2.

Малі фольклорні жанри. Народні та літературні казки (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Методично-рефлексійний дайджест: читання й аналіз статті, присвяченої методиці ознайомлення дітей дошкільного віку з творами малих фольклорних жанрів, народними і літературними казками (часописи «Дошкільне виховання» і «Вихователь-методист», список джерел до лекції).
- Вивчення напам'ять по 5 творів різних фольклорних жанрів.

I. Теоретична частина.

Активізація лекційного матеріалу.

Питання для обговорення. Джерела, виникнення й розвиток дитячого фольклору, його ідейно-художнє багатство і виховне значення. Обрядова поезія і дитячий фольклор. Малі фольклорні жанри (прислів'я, приказки, загадки, скоромовки, дражнилки, мирилки). Народні казки в дитячому читанні. Види казок для дітей різного віку. Літературні казки.

II. Інтерактивна частина

Коло думок: «Народна казка – атавізм?»

III. Практична частина

«Педагогічна скарбничка – малі фольклорні жанри»:

- a) підбір прислів'їв і приказок до різних ситуаційних кейсів;
- b) підбір малих фольклорних жанрів до тематичних блоків (колискові пісні,
- c) обрядові пісні, загадки, лічилки, забавлянки, заклички й примовки, утішки, небилиці тощо).

IV. Рефлексія

Основна література: 2, 4

Додаткова література: 1, 5

Практичне заняття 3-4.

Огляд української літератури для дітей.

Огляд зарубіжної літератури (4 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Читання статей, присвячених методиці ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою (університетський репозиторій).
- Перегляд низки студентських буктрейлерів, присвячених сучасним дитячим творам.
- Вивчення напам'ять по два вірша українського та зарубіжного авторів (перелік творів – у програмі «Дитина-2020»).

Питання для обговорення. Українська класична та сучасна література для дітей. Зарубіжна класична та сучасна література для дітей. Стан розвитку літератури для дітей і про дітей на сучасному етапі. Жанрово-стильові різновиди сучасної літератури для дітей і про дітей. Фантастична проза (жанр фентезі як різновид фантастичної прози). «Дефіцитні» жанри сучасної дитячої літератури. Відмінність літератури для дітей дошкільного й молодшого шкільного віку.

I. Практична частина (у підгрупах)

«Методична лабораторія»:

- а) «Літературна вікімедія»: підготовка та презентація «сторінок» на письменника/письменницю (інформація про життєтворчість, фрагменти творів, світлини, відеоматеріали). Напрями для робочих підгруп: дитяча класична література XIX; дитяча література початку XX століття; дитяча література XX століття.
- б) Workshop (воркшоп): підготовка та презентація «літературного резюме» на письменника/письменницю (життєтворчість, фрагменти творів). Напрями для робочих підгруп: англійська; німецька; італійська; польсько-чеська; скандинавська; американська літератури.

II. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 2, 6

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методологічні засади розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку

Лекція 2.

Основні завдання та підходи до мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку (2 год.)

Мова як суспільне явище. Фізіологічні, психологічні, лінгвістичні основи методики розвитку мови. Закономірності засвоєння дитиною рідної мови. Принципи навчання рідної мови. Етапи розвитку мовлення дітей. Основні підходи до мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Засоби розвитку мовлення дітей. Мовна й мовленнєва компетентність. Мовлення вихователя – чинник розвитку культури мовлення дитини. Методика розвитку мовлення для різних вікових дошкільних груп: форми взаємодії з дітьми. Загальнопедагогічне трактування поняття методів і прийомів. Класифікація методів організації освітньої діяльності. Державні документи та освітні програми про завдання розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Складники розвитку мовлення: зв'язне мовлення, словник, формування граматично правильного мовлення, зв'язне мовлення.

Теоретичні й методичні засади формування звукової культури дітей дошкільного віку. Структурні напрями з розвитку мовлення. Компоненти звукової культури мовлення. Поняття звукової культури мовлення (фонетично правильна й чиста вимова звуків рідної мови, чітка дикція, інтонаційна виразність мовлення). Передумови формування звукової культури у дітей дошкільного віку. Особливості звуковимови дітей у різних вікових групах. Завдання й зміст формування звукової культури дітей різного дошкільного віку в закладі дошкільної освіти. Методи і прийоми формування звукової культури мовлення в різних вікових групах. Мовленнєві ігри та вправи – основний метод формування звукової культури. Роль малих жанрів фольклору у формуванні звукової культури дітей. Використання художніх творів і рухливих ігор із звуконаслідуванням. Методика заучування скоромовок. Індивідуальна перевірка звукової культури

мовлення дітей. Корекція мовлення у спеціальних дошкільних закладах. Інтеграція вихователя і вчителя-логопеда.

Показники оволодіння граматичною будовою мови (утворення від однієї основи форми однини і множини теперішнього і минулого часу; відмінювання слова за відмінками та особами, вживання суфіксів і без них; правильне вживання роду іменників; самостійне утворення граматичних форм за аналогією; утворення складносурядних і складнопідрядних речень). Граматичні норми мови. Типові граматичні помилки в мовленні дітей (словотворні, морфологічні, синтаксичні). Дитяче словотворення. Вимоги щодо мовлення вихователів ЗДО.

Методика формування граматично правильного мовлення у дітей різних вікових категорій. Перевірка граматичної правильності дитячого мовлення і запобігання помилкам. Дидактичні ігри та вправи – найефективніший метод формування граматично правильного мовлення у дітей. Педагогічні вимоги до мовленнєвих дидактичних вправ та ігор.

Партнерська взаємодія з батьками в площині формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку. Інтеграція діяльності вихователя та вчителя-логопеда.

Практичне заняття 5.

Методи й прийоми формування звукової культури мовлення дітей раннього, молодшого й старшого віку (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Читання статей, присвячених розвитку дітей раннього віку (список літератури до тематичної лекції).
- Підготовка відео із перебігом мовленнєвою грою (звукова культура).
- Вивчення 10 творів малих жанрів фольклору, ефективних для використання у взаємодії з дітьми з метою формування їхньої звукової культури.
- Підготовка до декламування (розповідання) творів зі звуконаслідуванням: 1 вірш, 1 казку, 1 оповідання (перелік літератури – у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»)

Питання для обговорення. Особливості та типові помилки звуковимови дітей у різних вікових групах. Прийоми формування звукової культури дітей (артикуляція звуків, імітація правильної звуковимови, зразок мовлення вихователя, відображене та сумісне мовлення, доручення, ігрові прийоми). Формування звукової культури мовлення у різних вікових групах: методи і прийоми.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Інтерактивна гра «Вебінг» (нарощування навколо ключового слова «звукова культура мовлення дитини» асоціативних і логічних понять, близьких за змістом та структурою)
- «Методична лабораторія»:
 - а) Створення дидактичної 3-D моделі із залишкових матеріалів або предметів-замінників «Завдання формування звукової культури мовлення для дітей різного дошкільного віку» (3 підгрупи – ранній,

молодший, старший вік). Обговорення особливостей і модифікації завдань для кожної категорії дітей.

- б) Створення системи авторських мовленнєвих вправ та ігор різних видів (словесних, дидактично-інтегрованих, настільно-друкованих, рухливих) і з різних завдань формування звукової культури
- «Педагогічний тренажер»: вправління у підбиранні рим до слів; створення відповідних вправ, трансформація їх в ігри.
 - Case study (ситуаційне навчання): обговорення освітніх ситуацій у контексті формування звукової культури мовлення та визначення вибору ефективного методу й прийомів.
 - «Педагогічна скарбничка»: підбір художнього матеріалу (забавлянки, вірші, пісеньки чистомовки, скоромовки (скоромовки-діалоги) для формування правильної вимови звуків дітей різного віку (ранній вік, молодший, старший).

II. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 8

Практичне заняття 6.

Методика збагачення дитячого словника. Використання лексичних вправ і мовленнєвих ігор у взаємодії з дітьми дошкільного віку (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Перегляд відео із мовленнєвими іграми (збагачення словника дітей). Підготуватися до аналізу побаченого.
- Вивчення напам'ять 2 віршів українських поетів (перелік літератури – у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»), назви яких є синонімами (поняттями протилежного значення).

Питання для обговорення. Методика розвитку словника дітей дошкільного віку. Метод розглядання й обстеження предметів. Лексичні вправи та мовленнєві ігри. Дидактична розповідь (пропущені слова в тексті). Методика ознайомлення з багатозначними словами, синонімами й антонімами. Методи й прийоми ознайомлення дітей зі смислом слова. Роль художнього слова в активізації словника дітей дошкільного віку. Авторська казка (оповідання) як засіб пояснення дітям етимології (значення) слова.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Рольовий етюд «Вправа та гра» (представлення: відмінність і схожість).
- «Методична лабораторія»:
 - а) Розроблення системи лексичних завдань, мовленнєвих ігор і вправ: робота з віммельбухом (антоніми, синоніми, омоніми; багатозначні, узагальнювальні й образні слова; фразеологізми).
 - б) Гра «Запитання від Чомусиків» (придумування відповідей на дитячі запитання щодо назв конкретних слів);
 - с) Створення етимологічних казок (збірка «Казки для Всезнайки»).
- Інтерактивна гра «Аукціон авторських творів».

- «Педагогічна скарбничка»: створення авторських мовленнєвих ігор і прав (словник).

II. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 8

Семінар 3.

Витоки, методи й прийоми формування граматично правильного мовлення в дітей (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Методично-рефлексійний дайджест: читання й аналіз статті, присвяченої методиці формування граматично правильного мовлення в дітей дошкільного віку (часописи «Дошкільне виховання» і «Вихователі-методисти», список джерел до лекції).
- Пошук 3 забавлянок або віршів з використанням кличної форми іменників і вивчення напам'ять (перелік літератури – у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»).

I. Теоретична частина.

Активізація лекційного матеріалу.

Питання для обговорення. Поняття граматики, граматичної основи й будови мови. Граматичне та лексичне значення слова. БОГУШ 399.

Граматичні категорії (морфологічні: категорії роду, числа, відмінка, виду, часу, способу, особи; синтаксичні: комунікативної спрямованості, стверджувальності-заперечувальності; синтаксичного часу і способу)

Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Показники оволодіння граматичною будовою мови

II. Інтерактивна частина

- Гра «Відкритий мікрофон «Чому граматику називають логікою мови?»

III. Практична частина

«Методична лабораторія»: створення фрейму «Завдання з формування граматично правильного мовлення дітей різних вікових категорій»

IV. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 8

Практичне заняття 7.

Використання мовленнєвих ігор і вправ для формування граматично правильного мовлення в дітей. Шляхи запобігання граматичних помилок в мовленні дітей. Мовлення дорослого (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Читання статей, присвячених досвіду формування (список літератури до тематичної лекції).
- Вивчення напам'ять 5 віршованих загадок (різних за структурою побудови).

Питання для обговорення. Граматичні норми мови. Типові граматичні помилки в мовленні дітей (словотворні, морфологічні, синтаксичні). «Український правопис» (нова редакція 2019). Вимоги щодо мовлення вихователів ЗДО. Партнерська взаємодія з батьками в площині формування граматично правильного мовлення.

I. Практична частина (у підгрупах, у парах, індивідуально)

- Гра «Методичний ринг»: вправляння у правильному мовленні: за новими змінами в «Українському правописі»).
- «Методична лабораторія»:
 - a) Підбір методів і прийомів для запобігання типових граматичних дитячих помилок.
 - b) Створення авторських загадок із використанням сполучників (і...і, але, а).
 - c) Створення авторських ігор і вправ згідно із завданнями формування граматично правильного мовлення у дітей різних вікових категорій.
- «Педагогічна скарбничка»: підбір художніх творів для формування граматично правильного мовлення у дітей (словотворення: утворення іменників за допомогою суфіксів, утворення іменників від дієслів, утворення складних іменників і прикметників спільнокореневі слова; відмінювання іменників і займенників; вживання часу дієслів; використання сполучників у складносурядних і складнопідрядних реченнях).

II. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 8

Лекція 3.

Теорія, методика та технології розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку (2 год.)

Поняття зв'язного мовлення. Види зв'язного мовлення (діалогічне, монологічне). Ситуативне й контекстне мовлення. Особливості засвоєння дітьми дошкільного віку зв'язного мовлення. Сучасні дослідження проблеми розвитку зв'язного мовлення в Україні та зарубіжних країнах.

Методика розвитку діалогічного мовлення: завдання й зміст у закладі дошкільної освіти. Методика планування та проведення діалогів і полілогів, вимоги до організації, тематика й зміст у кожній віковій групі; добір наочного, дидактичного, ілюстративного матеріалу та технічних засобів Види запитань вихователя, вимоги до запитань та відповідей дітей. Розмова вихователя з дітьми в повсякденному спілкуванні – ефективний метод розвитку діалогічного мовлення. Особистісно зорієнтований підхід до дітей, які мовчать, соромляться говорити, мають затримку мовленнєвого розвитку.

Монологічне висловлювання. Сучасні дослідження з проблеми монологічного мовлення дітей дошкільного віку. Характеристика методів і прийомів розвитку монологічного мовлення. Види розповідей, їх класифікація, послідовність уведення різних видів розповідей. Формування

дитячих умінь і готовності: описувати іграшки, розповідати за картиною й власним досвідом, переказувати літературні твори. Добір літературних творів для переказу, вимоги до них. Вимоги до дитячих переказів (усвідомленість, послідовність, точність, образність і граматична правильність мови, інтонаційна виразність, елементи творчої доробки). Суть переказу, його значення для розвитку зв'язного мовлення, пам'яті, мислення. Роль сенсорного досвіду в складанні розповідей. Методика стимулювання словесної творчості та опанування дітьми здатністю до творчих розповідей. Методика ознайомлення дітей зі складання листів (добір матеріалу для змісту листа). Використання інноваційних освітніх технологій для стимулювання дитячих розповідей.

Засоби для планування та організації освітніх форм взаємодії з дітьми із зв'язного мовлення мовлення (дидактичний і наочний матеріал, технічні засоби).

Практичне заняття 8.

Методика розвитку діалогічного та монологічного мовлення дітей дошкільного віку (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Перегляд відеофрагментів із досвідом розвитку монологічного мовлення дітей дошкільного віку (вік – на вибір). Підготовка до обговорення.
- Вивчення напам'ять 3 віршів чи забавлянок, які містять пряму мову персонажів (перелік літератури – у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»).
- Вибір 4 українських народних казок для читання дітям середньої та старшої групи ЗДО й підготовка до розповідання (перелік літератури – у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»).

Питання для обговорення. Види зв'язного мовлення (діалогічне, монологічне). Методика планування та проведення діалогів і полілогів, вимоги до організації, тематика й зміст у кожній віковій групі; добір наочного, дидактичного, ілюстративного матеріалу та технічних засобів Види запитань вихователя, вимоги до запитань та відповідей дітей. Монологічне мовлення дітей дошкільного віку. Види дитячих описів. Види дитячих розповідей. Характеристика методів і прийомів розвитку монологічного мовлення. Види й тематика розповідей: Роль чуттєвого досвіду, розвиток самостійності й творчої уяви в ході розповідей. Методика ознайомлення дітей зі складання листів.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Гра «Діалог Сократа»: за допомогою запитань розкрити сутність і особливості планування та проведення діалогів і полілогів з дітьми дошкільного віку.
- «Педагогічний тренажер»:
 - а) «Педагогічний ярмарок» (презентація засобів розвитку монологічного мовлення (іграшки, предметні і сюжетні дидактичні картини, світлини,

репродукції картин) із словесним поясненням і озвученням алгоритму певного виду опису в конкретній віковій групі).

б) Рольова гра «Види дитячих розповідей».

с) Вправи: «Складання розповідей за опорними словами», «Коллективне складання казки», «Переказ оповідання командами», «Коллективне складання листа».

- «Методичний кейс»: створення пам'яток для вихователів ЗДО:

а) Створення пам'ятки для вихователів ЗДО «Види запитань у взаємодії з дітьми дошкільного віку».

б) Створення пам'ятки для вихователів ЗДО «Алгоритм планування й проведення діалогів і полілогів».

с) «Алгоритм підготовки до опису дітьми різних об'єктів (для усіх вікових груп);

д) «Використання методів та інноваційних технологій для стимулювання дитячих розповідей».

II. *Рефлексія*

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 10

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього, молодшого та дошкільного віку

Лекція 4

Особливості планування й організації художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми молодшого та старшого віку (2 год.)

Поняття художньо-мовленнєвої діяльності в ЗДО. Теоретичні засади художньо-мовленнєвої діяльності в закладі дошкільної освіти. Змістова характеристика художньо-мовленнєвої діяльності (завдання, принципи, компетентності).

Художня діяльність і художня творчість у дошкільному віці. Особливості планування та організації художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми раннього віку. Форми художньо-мовленнєвої діяльності у взаємодії з дітьми молодшого і старшого віку.

Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021): інтеграція у формуванні мовленнєвої, комунікативної, художньо-мовленнєвої та мистецько-творчої компетентностей.

Організація театральнo-мовленнєвої, образотворчo-мовленнєвої та музично-мовленнєвої діяльності з дітьми раннього й дошкільного віку.

Форми взаємодії з батьками в площині художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього віку.

Семінар 4.

Художньо-мовленнєва діяльність з дітьми раннього, молодшого та старшого дошкільного віку: сучасні аспекти інтеграції (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Перегляд відео із фрагментами художньо-мовленнєвої діяльності, підготовка до аналізу.
- Вивчення напам'ять 4 вірші, рекомендованих для формування глядацької культури дітей раннього й дошкільного віку (перелік літератури – у розділі «Театральне образотворення» програми «Дитина-2020», групи «Крихітки», «Малятко»).

I. Теоретична частина.

Активізація лекційного матеріалу.

Питання для обговорення. Суть і цілі планування й організації художньо-мовленнєвої діяльності. Спільні й відмінні ознаки художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми раннього, молодшого й старшого дошкільного віку. Складники художньо-мовленнєвої діяльності: літературно-мовленнєва, художньо-продуктивно-мовленнєва, театральна-мовленнєва, музично-мовленнєва діяльності.

II. Інтерактивна частина

Панельна дискусія «Формування мовленнєвої, комунікативної, художньо-мовленнєвої компетентностей можливе під час фрагментів життєдіяльності дітей у ЗДО, а не лише в освітніх формах взаємодії з вихованцями?»

III. Практична частина

«Методична лабораторія»: створення двох ментальних мап «Організація художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми раннього, молодшого, старшого дошкільного віку». Порівняння наповненості всіх складників.

IV. Рефлексія

Основна література: 1, 2

Додаткова література: 2, 10

Практичне заняття 9-10.

Художньо-мовленнєвий супровід художньо-продуктивної діяльності дітей раннього, молодшого та старшого дошкільного віку (4 год.)

Підготовка до заняття:

- Читання статті О. Половіної та І. Кондратець, присвячену питанням мистецької інтеграції (університетський репозиторій).
- Вивчення напам'ять 3 віршів, рекомендованих для формування глядацької культури дітей дошкільного віку – етюди інтонаційні, інсценування (перелік літератури – у розділі «Театральне образотворення» програми «Дитина-2020», групи «Чомусики», «Фантазери-мрійники», «Дослідники»).

Питання для обговорення.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- «Методична лабораторія»:
 - а) складання алгоритмів діалогів і полілогів із дітьми молодшого й старшого віку в контексті обговорення теми для художньо-продуктивної діяльності та аналізу (оцінювання) її результатів.
 - б) розроблення алгоритмів артспілкувань з дітьми старшого віку за певними репродукціями художників (програма «Дитина-2020»)

- «Педагогічна скарбничка»: види запитань у спілкуванні з дітьми молодшого і старшого віку (репродуктивні, евристично-пошукові, творчі, рефлексійні, рефлексійно-творчі).

II. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 5, 10

Семінар 5.

Організація художньо-мовленнєвої діяльності дитини раннього віку в контексті реалізації завдань комунікативного розвитку (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Перегляд низки відео, присвячених життєдіяльності дітей дошкільного віку вдома та ЗДО.
- Вивчення напам'ять 5 забавлянок (перелік літературних творів у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»).

I. Теоретична частина.

Активізація лекційного матеріалу.

Питання для обговорення. Особливості організації художньо-мовленнєвої діяльності дитини в групі раннього віку ЗДО. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку на етапі раннього дитинства. Основні завдання та показники мовленнєвого розвитку дітей раннього віку (1,5-2,5pp; 2,5-3pp.) в освітніх програмах.

II. Інтерактивна частина

Інтерактивна гра «Інформаційний лабіринт» (узагальнення інформації про організацію життєдіяльності дитини раннього віку в контексті реалізації завдань комунікативного розвитку).

III. Практична частина

- Створення фреймів як частин тематичного інтегрованого лабіринту (розділи «Комунікативний розвиток особистості», «Художньо-продуктивне образотворення», «Літературне образотворення», «Театральне образотворення» програма «Дитина-2020», група «Крихітки»).

IV. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 8

Практичне заняття 11.

Створення інтегрованого художньо-мовленнєвого простору в групі раннього віку ЗДО (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Читання статей, присвячених розвитку дітей раннього віку (список літератури до тематичної лекції).
- Перегляд відео із зображенням досвіду створення художньо-мовленнєвого середовища для дітей раннього віку.

- Вивчення напам'ять 5 чукикалок (перелік літератури – у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»)

Питання для обговорення. Поняття художньо-мовленнєвої діяльності в ЗДО. Змістова характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Організація театральнo-мовленнєвої, образотворчo-мовленнєвої та музично-мовленнєвої діяльності з дітьми раннього віку. Форми взаємодії з батьками в площині художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього віку.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Рольова гра «Дитяча академія уважного глядача»: показ літературного твору засобом різних видів театрів (на фланелеграфі, прищепках; настільний театр (іграшки, картинки, книжки-забавки; пальчиковий, тантамареска).
- Case study (моделювання діалогів з дитиною під час художньо-продуктивної й музичної діяльності).
- «Методична лабораторія»: створення «педагогічної пам'ятки»: «10 лайфхаків для вихователя – керівника Дитячої академії уважного глядача».

II. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 8, 10

Практичне заняття 12.

Мовленнєвий і літературно-просвітницький потенціал інсценування й театральних ігор (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Перегляд відеофрагментів із зображенням театральних вистав і святкових ранків, діяльності театральних гуртків у ЗДО.
- Вивчення напам'ять 4 вірші, рекомендованих для формування виконавської культури дітей раннього й дошкільного віку (перелік літератури – у розділі «Театральне образотворення» програми «Дитина-2020», групи «Крихітки», «Малятко»).

Питання для обговорення. Організація театральнo-мовленнєвої та музично-мовленнєвої діяльності в дошкільних групах ЗДО. Мовленнєвий і літературно-просвітницький потенціал інсценування й театральних ігор. Типові педагогічні помилки й труднощі у плануванні й організації театральних вистав і святкових ранків. Інтонаційні етюди. Інсценізація.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- «Методичний тренажер»:
 - а) вправляння в інтонаційних етюдах;
 - б) інсценування малих фольклорних жанрів, віршованих діалогів, казок, оповідань, п'єс.
- «Педагогічна скарбничка»: створення авторських театральних ігор.
- Рольова гра «Спілкування з дітьми на музичному занятті» (молодший, старший вік).

II. Рефлексія

Основна література: 1, 3

Додаткова література: 1, 7

Лекція 5.

Самостійна художня діяльність: літературні й мовленнєві аспекти (2 год.)

Поняття самостійної художньої діяльності (СХД). Особливості планування й супроводу вихователем самостійної художньої діяльності в ЗДО. Типові помилки вихователів щодо організації СХД. Основні правила підготовки та організації СХД у різних дошкільних групах. Акцентуація цілей самостійної художньої діяльності на формування мовленнєвої, комунікативної, художньо-мовленнєвої компетентностей, основ читацької рефлексії.

Художньо-мовленнєве середовище, розвивальний потенціал мовленнєвого й літературного середовища. Сучасні підходи до наповнення розвивально-ігрових осередків.

Стимулювання мовленнєвої активності та закладання основ читацької компетентності дітей у процесі мистецького образотворення. Художньо-мовленнєвий супровід художньо-продуктивної діяльності дітей молодшого і старшого дошкільного віку. Організація театральнo-мовленнєвої та музично-мовленнєвої діяльності в дошкільних групах ЗДО. Мовленнєвий і літературно-просвітницький потенціал інсценування й театральних ігор. Програма «Дитина» про формування глядацької та виконавської культур у контексті розвитку мовлення й основ читацької компетентності. Планування роботи студії «Маленький актор».

Інтеграція в плануванні й організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку. Партнерська взаємодія з батьками в площині формування художньо-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку.

Практичне заняття 13-14.

Самостійна художня діяльність: літературні й мовленнєві аспекти (4 год.)

Підготовка до заняття:

- Читання статей, присвячених формуванню базовим якостям дітей дошкільного віку, зокрема, самостійності (список літератури до тематичної лекції).
- Вивчення напам'ять 3 віршів, рекомендованих для формування виконавської культури дітей дошкільного віку – етюди інтонаційні, інсценування (перелік літератури – у розділі «Театральне образотворення» програми «Дитина-2020», групи «Чомусики», «Фантазери-мрійники», «Дослідники»).

Питання для обговорення. Поняття самостійної художньої діяльності (СХД). Особливості планування й супроводу вихователем самостійної художньої діяльності в ЗДО. Типові помилки вихователів щодо організації СХД. Основні правила підготовки та організації СХД у різних дошкільних групах. Сучасні підходи до наповнення розвивально-ігрових осередків. Акцентуація цілей

самостійної художньої діяльності на формування мовленнєвої, комунікативної, художньо-мовленнєвої компетентностей, основ читацької рефлексії.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Гра «Так чи ні?» (обговорення правил щодо планування й розгортання умов для самостійної художньої діяльності).
- «Методична лабораторія»: створення алгоритмів підготовки розвивально-ігрового простору для розгортання СХД окремо в молодшій і старшій групах у площині певного тематичного блоку (Орієнтири: «Лісові загадки», «Осінній хоровод», Наш квітник», «Подорож до зоопарку», «Ялинка-веселинка», «День народження ляльки», «Великодній кошик» тощо) і старшій групі.

II. Рефлексія

Основна література: 1, 2

Додаткова література: 5, 10

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з художніми творами

Лекція 6.

Планування та організація процесу ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою (2 год.)

Актуальні проблеми дошкільної освіти в контексті формування основ читацької компетентності дітей дошкільного віку. Специфіка використання художньої літератури в просторі закладу дошкільної освіти. Типові помилки вихователів ЗДО в плануванні й організації ознайомлення дітей із літературою. Місце художніх текстів в освітніх формах і фрагментах життєдіяльності дітей у ЗДО: безпосереднє і опосередковане знайомство з літературою. Педагогічні вимоги до читання літературних творів. Орієнтовні твори для читання в освітній програмі «Дитина-2020».

Класифікація форм (форми взаємодії з дітьми за критерієм кількості – індивідуальні, парні, підгрупові, фронтальні; освітні форми взаємодії з дітьми за характером ознайомлення з художньою літературою; форми безпосередньої взаємодії дорослого і дітей із художніми текстами).

Характеристика основних освітніх форм ознайомлення з художньою літературою (діалоги / полілоги, тематичні мініатюри, філософські години, літературні ігри, музично-літературні розваги, літературні вітальні, літературні вікторини, літературні проекти). Особливості взаємодії педагога з художнім тестом. Мистецтво виразного читання – професійний обов'язок вихователя. Показники виразного читання. Методика художнього читання та розповідання в різних вікових групах. Усвідомлення авторських смислів і посилів.

Форми взаємодії дітей дошкільного віку з літературними текстами (слухання творів у виконанні дорослого або засобом аудіо-відео пристроїв; декламування віршів і творів малих фольклорних жанрів, інсценування літературних творів).

Партнерська взаємодія з батьками в площині ознайомлення дітей з художньою літературою.

Практичне заняття 15. Мистецтво виразного читання (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Переглянути відео з теми «Дикція», «Мистецтво читання й розповідання».
- Вивчити напам'ять віршовану казку (орієнтований перелік творів – у програмі «Дитина-2020»).

Питання для обговорення. Культура мовлення та виразне читання як запорука успішного вихователя ЗДО. Емоційність як комунікативна якість мовлення. Емоційні слова і словосполучення. Їх смислове навантаження. Експресивність мовлення. Тропи. Їх значення в мовленні. Поняття терміну «виразне читання». Принципи та умови виразного читання. Декламування дітей. Інсценування.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- Гра «Шість капелюшків мислення» (за Едуардом Боно): розкриття теми мистецтва виразного читання педагогом літературних творів.
- «Конкурс читців». Обговорення покрокового алгоритму покращення рівня виразності й культури читання.

II. Рефлексія

Основна література: 1, 4

Додаткова література: 1, 10

Лекція 7.

Сучасні методи і прийоми зацікавлення дітей дошкільного віку літературними творами (2 год.)

Особливості художньо-естетичного сприймання дітей дошкільного віку. Взаємозв'язок художньо-естетичного сприймання з розвитком психічних процесів і особливостями сучасного покоління дітей «Альфа». Особливості дитячого сприймання літературних творів. Поняття літературного образотворення.

Загально-педагогічне трактування понять «метод» і «прийоми». Класифікація методів. Особливості використання різних видів методів і прийомів під час ознайомлення дітей з художньою літературою. Характеристика профільних літературних методів (біографічний, рефлексійний, евристично-пошуковий або дослідницький, творчий або творчого читання, рольовий, метафори та аналогії, коментованого читання).

Роль читацької рефлексії в особистісному сприйнятті вихователем текстів і підготовці евристично-пошукових і рефлексійно-творчих запитань. Підготовча робота зі словником та художніми засобами літературних творів.

Мистецька рефлексія як ефективний засіб усвідомленого сприймання дітьми художніх текстів. Чинники формування основ читацької рефлексії дітей дошкільного віку (уміння корелювати події в книжці та емоції літературних персонажів зі своїм життєвим досвідом; визначати власні емоції від вчинків героїв творів, аналізувати причини їхніх дій).

Планування та організації читання та аналізу художніх текстів. Засоби

освітньої діяльності: ознайомлення дітей з художньою літературою.

Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами. Методика ознайомлення з народними та авторськими казками. Методика ознайомлення з життям і творчістю письменників. Методика ознайомлення з поетичними творами; сучасні погляди науковців і практиків щодо заучування віршів дітьми напам'ять. Методика використання художніх ілюстрацій. Використання інноваційних методик і технологій у взаємодії з літературними текстами: ТРВЗ; мнемотехніка; коректурні таблиці (інтелектуальні мапи) Наталії Гавриш; адаптована технологія ОЗОН Анатолія Фасолі тощо).

Партнерська взаємодія з батьками в площині аналізу літературних текстів.

Семінар 6.

Особливості використання профільних літературних методів (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Перегляд відео із педагогічними спілкуваннями за літературними текстами.
- Підготовка 10 цікавих фактів, зрозумілих дітям дошкільного віку, з біографії одного українського письменника (орієнтир – програма «Дитина-2020»).

I. Теоретична частина.

Активізація лекційного матеріалу.

Питання для обговорення. Загально-педагогічне трактування понять «метод» і «прийоми». Класифікація методів. Особливості використання різних видів методів і прийомів під час ознайомлення дітей з художньою літературою. Характеристика профільних літературних методів (біографічний, рефлексійний, евристично-пошуковий або дослідницький, творчий або творчого читання, рольовий, метафори та аналогії, коментованого читання).

II. Інтерактивна частина

Рольова гра «Представлення» (презентація-перформанс, присвячена одному профільному літературному методу).

III. Практична частина

«Методична лабораторія»: створення алгоритму до організації однієї з освітніх форм (на вибір студента / студентки) з використанням комплексу профільних літературних методів.

IV. Рефлексія

Основна література: 1, 5

Додаткова література: 3, 10

Практичне заняття 16.

Методика роботи з поетичними й прозовими творами в закладі дошкільної освіти (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Підготовка до виразного читання 3 прозових творів (різна вікова категорія дітей).

- Вивчення напам'ять 3 віршів: різна вікова категорія дітей (перелік літератури – у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»).

Питання для обговорення. Методика проведення діалогів і полілогів на етично-духовні теми за змістом літературних творів. Методика роботи з художніми ілюстраціями. Особливості сприймання дітьми художніх текстів. Заучування віршів напам'ять: традиційні та сучасні підходи. Види запитань до літературних текстів. Використання інноваційних методик і технологій у взаємодії з літературними текстами.

I. Практична частина (у підгрупах і парах)

- «Методична лабораторія»: апробація інноваційних методик і технологій у процесі ознайомлення з роботі з літературними текстами:
 - а) ТРВЗ (теорія рішення винахідницьких завдань);
 - б) мнемотехніка;
 - в) коректурні таблиці (інтелектуальні мапи) Наталії Гавриш;
 - г) адаптована технологія ОЗОН Анатолія Фасолі.
- «Методичний кінозал»: створення відео із показом сучасних методів ознайомлення дітей різного дошкільного віку з літературними творами різних жанрів.

II. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 9, 10

Лекція 8.

Особливості планування та організації літературних проєктів (2 год.)

Загальне поняття про проєкт, його мета і основні концепти. Поняття проєктування та його складники. Особливості освітнього проєкту. Характерні ознаки педагогічного і дидактичного проєктів. Види дидактичних проєктів. Основні вимоги до використання проєктних технологій. Проєктна культура педагога. Досвід використання проєктів у вітчизняній і зарубіжній освітній практиці. Психолого-педагогічне проєктування (технологія «Радість розвитку»). Досвід використання проєктної технології в закладах дошкільної освіти. Типові педагогічні помилки при плануванні та організації проєктної діяльності.

Структура проєкту та алгоритм реалізації. Правила визначення досліджуваної проблеми, мети, завдань, результату (продукту) проєкту, проблемних запитань тощо. Роль батьків у реалізації тематичних проєктів.

Місце художньо-мовленнєвої діяльності в тематичних проєктах. Планування й використання мовленнєвих і літературних ігор та прав у пізнавальних проєктах.

Особистісно зорієнтований підхід до дітей з особливими потребами в реалізації проєктів у ЗДО.

Партнерська взаємодія з батьками в реалізації завдань та отриманні результатів у тематичних проєктах.

Поняття й специфіка літературних проєктів. Види літературних проєктів: монолітературний, тематичний полілітературний, полілітературний

персоналізований – твори одного автора. Способи конструювання літературних проєктів за І. Кіндрат (один твір – кілька ідей – кілька днів; одна тема – кілька творів; один твір – один тематичний день та ін.). Цілевизначення, особливості, проблеми та труднощі в плануванні та реалізації літературних проєктів. Літературний проєкт – практичний інструмент реалізації принципу реалізації принципу інтеграції в освітньому процесі.

Методичні рекомендації до програми «Дитина-2020»: моделі літературних проєктів. Досвід використання літературних проєктів у практиці вітчизняного дошкільця. Роль літературних проєктів у формуванні світогляду дітей дошкільного віку (складники: емоційно-ціннісний, когнітивний, соціально-етичний, поведінковий).

Авторські літературні проєкти Наталії Гавриш та Інни Кіндрат. Методичний конструктор – один із способів планування проєктів. Етапи конструювання літературних проєктів (складання інтелектуальної мапи, добирання форм і методів реалізації проєкту, розроблення та добирання дидактичного матеріалу). Складники реалізації літературного проєкту. Текстоцентричний підхід у плануванні проєкту.

Вимоги до планування й організації літературних проєктів: Визначення виду літературного проєкту. Вибір мовних особливостей твору і основних мовленнєвих маркерів для поглибленого ознайомлення з дітьми (тема твору, незнайомі / незрозумілі дітям слова, використані цікаві мовні звороти, порівняння, метафори, фразеологізми; запитальні речення і вигуки та ін.). Особливості визначення теми, мети, завдань, і проблемних запитань на щодень. Визначення кінцевого продукту літературного проєкту – обов'язково пов'язаний з формуванням основ читацької компетентності, читацької рефлексії, мовленнєвою та комунікативною компетентностями («літературний» або «мовленнєвий» продукт із можливими ілюстраціями – книжка, альбом із авторськими віршами, казками і оповіданнями; словники із дитячими неологізмами за певними творами; мудринки (настанови, мовленнєві скарбнички) дітей і дорослих відповідно до смислів твору; відео / аудіо читацьких рефлексій тощо). Окреслення форм, методів, прийомів і дидактичних засобів ознайомлення дітей із твором (творами) відповідно до розкриття 1) смислу твору; 2) авторських мовних засобів. Роль запитань до дітей у літературних проєктах.

Особистісно зорієнтований підхід до дітей з особливими потребами в реалізації літературних проєктів у ЗДО. Партнерська взаємодія з батьками в реалізації завдань та отриманні результатів у літературних проєктах.

Семінар 7.

Технологія конструювання літературних проєктів (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Методично-рефлексійний дайджест: читання й аналіз статті, присвяченої досвіду використання літературного проєкту в ЗДО (часопис «Методична скарбничка вихователя»).

- Вивчення напам'ять байки, зрозумілої за змістом дітям.

I. Теоретична частина.

Активізація лекційного матеріалу.

Питання для обговорення. Цілевизначення, особливості, проблеми та труднощі в плануванні та реалізації літературних проєктів. Етапи і способи конструювання літературних проєктів. Складники реалізації літературного проєкту. Вимоги до літературних проєктів.

II. Інтерактивна частина

Рольова гра «Бліцінтерв'ю» (командний обмін запитаннями і відповідями стосовно використання літературних проєктів у ЗДО).

III. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

«Методична лабораторія»: створення інтелектуальної карти за результатами усвідомлення змісту та визначення смислів конкретного літературного твору.

IV. Рефлексія

Основна література: 2, 4

Додаткова література: 2, 3

Практичне заняття 17.

Методика планування й організації проєктної діяльності в різних вікових групах ЗДО (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Читання статті О. Половіної, присвяченої особливостям реалізації артпроєкту (університетський репозиторій).
- Вибір 2 тематичних легенд і підготуватися до їхнього розповідання.

Питання для обговорення. Досвід використання проєктів. Типові педагогічні помилки при плануванні та організації проєктної діяльності. Структура проєкту та алгоритм реалізації. Правила визначення досліджуваної проблеми, мети, завдань, результату (продукту) проєкту, проблемних запитань тощо. Планування й використання мовленнєвих і літературних ігор та прав у пізнавальних проєктах.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- «Методична лабораторія»:
 - а) вправління у визначенні проблемних тем, мети, завдань, проблемних запитань і результатів проєктної діяльності.
 - б) розроблення алгоритмів проєктів за різними моделями (технологія «Радість розвитку»; артпроєкт).
- «Педагогічна скарбничка»: підбір художньо слова, мовленнєвих і літературних ігор до тематичних проєктів.

II. Рефлексія

Основна література: 3, 4

Додаткова література: 3, 10

Практичне заняття 18.

Планування й організація літературного проєкту (2 год.)

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Читання статті Наталії Гавриш «Літературний проєкт «Казка про весну» (часопис «Методична скарбничка». 2018. № 4. С. 4-21).
- Вивчення напам'ять 10 тематичних прозових загадок.

Питання для обговорення. Етапи конструювання літературних проєктів (складання інтелектуальної мапи, добирання форм і методів реалізації проєкту, розроблення та добирання дидактичного матеріалу). Способи конструювання літературних проєктів (один твір – кілька ідей – кілька днів; одна тема – кілька творів; один твір – один тематичний день та ін.). Складники реалізації літературного проєкту. Вимоги до літературних проєктів. Роль запитань у літературних проєктах.

I. Практична частина (у підгрупах)

- «Методичний тренажер»:
 - а) вправління у складанні алгоритмів до різних видів проєктів (монолітературний, тематичний полілітературний, полілітературний персоналізований – твори одного автора);
 - б) вправління в уміннях визначати мовні маркери в літературних текстах;
 - в) вправління в окреслення теми, мети, завданнях і кінцевих результатах літературних проєктів;
 - г) вправління у формулюванні проблемних запитань на щодень і комплексу запитань до літературного твору і рефлексійних – для узагальнення результатів проєкту;
 - д) вправління у модулюванні різних форм взаємодії з дітьми і батьками;
 - є) вправління у підборі методів, прийомів і дидактичних засобів для реалізації літературного проєкту.
- «Методичний кейс»: створення педагогічної шпаргалки «Що потрібно знати про літературний проєкт».

II. Рефлексія

Основна література: 2, 3

Додаткова література: 4, 5

Семінар 8.

Сутність мовленнєвої готовності дітей до школи на сучасному рівні дошкільної освіти (2 год.)

Підготовка до заняття:

- Методично-рефлексійний дайджест: читання й аналіз статті, присвяченої особливостям підготовки наступності методиці планувати й проведення діалогів / полілогів із дітьми шкільного віку (часописи «Дошкільне виховання» і «Вихователь-методист», список джерел до лекції).
- Вивчення напам'ять віршованої казки одного із сучасних письменників.

I. Теоретична частина.

Активізація лекційного матеріалу.

Питання для обговорення. Сучасні вектори реалізації наступності й перспективності розвитку мовлення в закладах дошкільної освіти та першому класі школи. Вікові особливості дітей дошкільного віку та запити

батьків і школи. Культура мовленнєвого спілкування дітей. Комуникативна компетентність випускника закладу дошкільної освіти.

II. Інтерактивна частина

- Дебати «Читанням і писанням готуємо дитину до школи?»
- Бліцопитування: графічна вправа «Таблиця ЗХД» (знаю, хочу дізнатися, дізнався (дізналася) – заповнення стовпчика «Дізнався» («дізналася») щодо методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку та ознайомлення з художньою літературою.

II. Практична частина

«Методичний кейс»: створення ментальної мапи «Види спілкувань з дітьми різної вікової категорії в площині ознайомлення з літературою та розвитку мовлення».

III. Рефлексія

Основна література: 1, 2

Додаткова література: 1, 4

Практичне заняття 19.

**Підготовка дитини дошкільного віку до школи:
запити, стереотипи й суперечки (2 год.)**

Алгоритм проведення

Підготовка до заняття:

- Вибір 4 авторських казок для читання дітям середньої та старшої групи ЗДО й підготовка до розповідання (перелік літератури – у розділі «Літературне образотворення» програми «Дитина-2020»).
- Вивчення напам'ять 10 тематичних прозових загадок.

Питання для обговорення. Єдність підходів і вимог як умова успішного мовленнєвого розвитку дітей. Огляд сучасних вітчизняних і зарубіжних методів навчання дітей елементів грамоти: аспект доцільності та екологічності раннього навчання грамоти. Сутність мовленнєвої готовності дітей до школи. Змістовий аспект мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку та учнів. Сучасні аспекти розв'язання проблеми підготовки руки дитини дошкільного віку до письма.

I. Практична частина (у підгрупах, парах, індивідуально)

- «Методичний тренажер»: вправління в арттехніках, створенні колажів, пластичному та конструктивному образотворенні;
- «Методичний кейс»: створення пам'ятки для вихователів і окремо для батьків «Підготовка руки дитини дошкільного віку до письма: альтернативні способи для дрібної моторики рук».
- «Методична лабораторія»: створення віршованих формул та гасел для дорослих щодо збереження радості дитинства для дітей і запобігання раннього розвитку й навчання.
- Педагогічної шпаргалки «Що потрібно знати про літературний проєкт».

II. Рефлексія

Основна література: 1, 2, 4

Додаткова література: 2, 12

6 Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів денної форми навчання

Вид діяльності студентів	Макс. к-сть бал. за од.	Мод.1		Мод.2		Мод. 3		Мод.4.	
		Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс. к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів	Кількість одиниць	Макс.к-сть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	2	2	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1	2	2	3	3
Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	6	6	5	5
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10	2	20	3	30
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	6	60	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	2	50
Виконання ІНДЗ	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		-	97	-	87	-	120	-	146
Максимальна кількість балів: 450									
Розрахунок коефіцієнта: $450 : 60 = 7,5$									

6.2. Система оцінювання навчальних досягнень студентів заочної форми навчання

Вид діяльності студентів	Макс. к-сть бал. за од.	Мод.1		Мод.2		Мод. 3		Мод.4.	
		Кількість	Макс.к-сть балів	Кількість	Макс. к-сть балів	Кількість	Макс.к-сть балів	Кількість	Макс.к-сть балів
Відвідування лекцій	1	1	1	-	-	1	1	-	-
Відвідування семінарських занять	1	-	-	1	1	-	-	1	1
Відвідування практичних занять		1	1	1	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	-	-	1	10	-	-	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Разом		-	17	-	27	-	28	-	38
Максимальна кількість балів: 110									
Розрахунок коефіцієнта: $110 : 60 = 1,83$									

6.3. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студентів/студенток з навчальної дисципліни передбачає комплексний підхід до її виконання та оптимізується одним завданням у форматі узагальненого «педагогічного портфоліо».

Вимоги до «педагогічного портфоліо»

1. Структурованість матеріалів за напрямками:
 - методичні матеріали з розвитку мовлення для використання з дітьми дошкільного віку;
 - методичні матеріали для ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою;
 - художнє слово для використання у взаємодії з дітьми дошкільного віку.
2. Узагальнення матеріалів, опрацьованих на семінарських і практичних заняттях.
3. Розміщення матеріалів на Google disk.

№	Критерії оцінювання СР	Бали
1.	Структурованість матеріалів за напрямками	1
2.	Методична грамотність у змісті матеріалів	1
3.	Оригінальність, самостійність і творчий підхід в оформленні матеріалів	1
4.	Повний обсяг виконання завдання	1
5.	Своєчасність виконання завдання	1
Максимальна кількість балів за одну самостійну роботу		5
Максимальна кількість балів за 4 самостійних роботи		20

6.4. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Формами проведення модульного контролю передбачено завдання, які стимулюють до саморозвитку й підвищення рівнів педагогічної, читацької, мовленнєвої та рефлексійної культури. прояву індивідуальності та постійного фахового зростання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Методологічні засади формування основ читацької компетентності дітей дошкільного віку

МКР 1. Буктрейлери до дитячої та окремо дорослої книжок одного із сучасних українських письменників.

Вимоги:

1. Вибір книжки відповідно до завдання: для дітей, для дорослих, українська, сучасна.
2. Безпосереднє прочитання студентом / студенткою книжки; визначення смислів і авторської позиції; значимість та інтерес для себе особисто; для дітей дошкільного віку.
3. Дотримання відповідної структури буктрейлера:
 - технічне оформлення (ІТ);

- озвучення (музика, голос студента/студентки);
- тривалість – 3 хв.;
- контент – зображення титулки книжки, світлина письменника, наявність цитат із книжки;
- спонукальні запитання, адресовані дітям та їхнім батькам;
- засоби інтриги для підживлення інтересу до книжки.

№	Критерії оцінювання МКР 1	Бали
1.	Авторство продукту	10
2.	Дотримання вимог до оформлення буктрейлера	15
3.	Оригінальність, творчий підхід	10
Усього		25

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Методологічні засади художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього, молодшого та дошкільного віку

МКР 2. Мінітеатр: інсценування літературного твору.

Вимоги:

1. Вибір поетичного чи прозового твору для дітей певної вікової категорії з переліку в програмі «Дитина-2020» («Літературне образотворення» або «Театральне образотворення»).
2. Читання твору напам'ять.
3. Визначення слів і фраз у художньому тексті для інтонаційного підкреслення, продумування пауз і місць для зміни тембру, висоти, сили голосу при інсценуванні твору.
4. Використання атрибутів для інсценування літературного твору.

№	Критерії оцінювання МКР 2	Бали
1.	Вибір літературного твору відповідно до певного віку дітей	5
2.	Читання твору напам'ять	5
3.	Інтонаційність, дикція, виразність мовлення	5
4.	Наявність артистичних навичків	5
5.	Використання театральної бутафорії й костюмів	5
Усього		25

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Методологічні засади розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку

МКР 3. Використання освітніх технологій у формуванні діалогічного і монологічного мовлення дітей дошкільного віку

Вимоги:

1. Вибір певної освітньої технології, ефективною для розвитку діалогічного й монологічного мовлення.
2. Вибір вікової категорії дітей дошкільного віку та одного видів діалогічного (діалоги і полілоги) чи монологічного мовлення

(класифікація описів, класифікація розповідей).

3. Створення покрокового алгоритму використання обраної освітньої технології для дітей конкретної вікової категорії з метою формування відповідними уміннями й навичками в контексті певного виду діалогічного чи монологічного мовлення.
4. Підготовка презентації у форматі Pecha Kucha із дотриманням вимог до структури та особливостей означеного формату:
 - 20 слайдів, 6 хвилини 40 секунд;
 - дидактичний контент на слайді: ілюстрації, світлини, фрейми (ментальні мапи, схеми, автофігури), маркери у вигляді назв і основних концептів; мінімум слів і відсутність текстів;
 - голосовий коментар до кожного слайду – 20 секунд;
 - висновки стосовно ефективності освітньої технології – асоціативна ілюстрація чи світлина, озвучена одним реченням.

<i>№</i>	<i>Критерії оцінювання МКР 3</i>	<i>Бали</i>
1.	Методична грамотність у виборі освітньої технології для певної вікової категорії дітей в контексті певного виду діалогічного чи монологічного мовлення.	5
2.	Дотримання вимог до презентації у форматі Pecha Kucha	5
3.	Наявність творчого підходу та авторські знахідки в розкритті теми	15
Усього		25

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з художніми творами

МКР 7. Літературний проєкт у закладі дошкільної освіти

Вимоги:

- Визначення виду літературного проєкту (монолітературний, полілітературний; персоналізований – твори одного автора).
- Вибір літературного твору (творів) для дітей певного дошкільного віку з переліку літератури в програмі «Дитина-2020» і визначення його (їх) основних смислів.
- Визначення мовних особливостей твору і основних мовленнєвих маркерів для поглибленого ознайомлення з дітьми (тема твору, незнайомі / незрозумілі дітям слова, використані цікаві мовні звороти, порівняння, метафори, фразеологізми; запитальні речення і вигуки та ін.).
- Визначення теми, мети, завдань, і проблемних запитань на щодень.
- Визначення кінцевого продукту літературного проєкту – обов'язково пов'язаний з формуванням основ читацької компетентності, читацької рефлексії, мовленнєвою та комунікативною компетентностями.
- Окреслення форм, методів, прийомів і дидактичних засобів ознайомлення дітей із твором (творами) відповідно до розкриття 1) смислу твору; 2)

авторських мовних засобів.

- Грамотне та естетичне оформлення всіх складників проєкту (тема проєкту; вид проєкту; смисли літературного твору; мовні маркери в творі; форми взаємодії з дітьми: методи, прийоми, форми; дидактичні засоби; проблемні запитання на щодень; комплекс запитань до тексту; форми взаємодії з батьками; кінцевий продукт проєкту) у форматі певного фрейму – інтелектуальній мапі, автофігурах, графічній схемі або таблиці.

№	Критерії оцінювання МКР 7	Бали
1.	Відповідність загального контенту обраному виду літературного проєкту. Перелік основних смислів і мовленнєвих маркерів в обраному літературному творі, зрозумілих для дітей певної вікової категорії	7
2.	Методична грамотність у визначенні теми, мети, завдань кінцевого продукту, формулюванні проблемних запитань на щодень і комплексу запитань до літературного проєкту; окресленні форм залучення батьків	10
6.	Естетичність, стилістична й орфографічна грамотність в оформленні проєкту	8
Усього		25

1.5. **Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання**

У кінці четвертого семестру для студентів/студенток другого курсу проводиться залік.

Критерії оцінювання – за загальною кількістю балів.

Навчальні досягнення слухачів/слухачок змістового модуля оцінюються за системою, в основу якої покладено оцінювання рівня знань, умінь та навичок у процесі виконання завдань на семінарських і практичних заняттях, принцип обов'язковості підсумкового контролю.

У кінці п'ятого семестру для студентів/студенток третього курсу проводиться екзамен.

Розрахунок

$$1) a : 60 = k$$

$$2) b : k = c$$

a – максимальна кількість балів з дисципліни

k – коефіцієнт до розрахунку (2,9)

b – сума балів, набрана студентом /студенткою

c – сума балів, набрана студентом /студенткою за результатами навчання
Максимальна кількість балів a=174.

Дисципліна з екзаменом, тому k =174:60.

За результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент/студентка може набрати до 60 балів включно, а за екзамен – до 40 балів включно. Загальне оцінювання здійснюється на підставі суми результатів проміжного і підсумкового контролю знань (екзамену).

До складання екзамену допускаються студенти/студентки, які виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом та робочою програмою, і які за результатами проміжного контролю сумарно набрали не менше 21 балу. Студенти/студентки, які набрали менше ніж 21 бал, до складання екзамену не допускаються. У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент/студентка має право виконати їх і прозвітуватись у термін до останнього семінарського заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач.

Для одержання, в подальшому, допуску до екзамену, студент/студентка має пройти повторний курс з означеної навчальної дисципліни, виконати всі види робіт, передбачені робочою навчальною програмою повторного курсу дисципліни, і за результатами роботи акумулювати не менше 35 балів. Проходження повторного курсу з певної навчальної дисципліни відбувається відповідно до Положення Університету про надання додаткових освітніх послуг з вивчення студентами навчальних дисциплін (модулів) понад обсяги, встановлені навчальними планами та програмами.

Викладач визначає узагальнену кількість балів (допуск) і повідомляє студентам/студенткам напередодні екзамену під час консультації. Студент/студентка, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, які одержали незадовільну оцінку. Якщо студент/студентка вважає, що на екзамені викладач оцінив відповідь необ'єктивно, у результаті чого відбулося заниження оцінки, то у день оголошення оцінки може подати в навчальний відділ апеляцію на ім'я керівника структурного підрозділу (факультету, інституту, коледжу). У такому випадку за розпорядженням керівника структурного підрозділу або особи, що його заміняє, створюється комісія у складі: екзаменатора, який приймав екзамен, іншого викладача відповідного профілю, завідувача кафедри та заступника керівника з науково-методичної та навчальної роботи. Розгляд апеляції проводиться з метою визначення об'єктивності виставленої оцінки.

Програмою екзамену передбачено комбіновану форму проведення: виконання 20 тестових завдань на електронній платформі Moodle (максимальна кількість балів – 20, по 1 балу за кожне завдання) та розгорнута відповідь на компетентнісно зорієнтоване завдання (20 балів). Максимальна кількість балів за екзамен – 40 балів.

Відповіді студентів / студенток на запитання тесту та компетентнісно зорієнтоване завдання оцінюються за такими критеріями:

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
35-40 балів	Виставляється за ґрунтовні, систематизовані знання та розуміння матеріалу в обсязі навчальної програми; інтерпретацію теоретико-методичних положень і понять з методик дитячої літератури та розвитку мовлення й за системного бачення особливостей їхньої організації в закладі

	дошкільної освіти; уміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку; повноту розкриття питання; цілісність, системність, логічну послідовність викладу матеріалу, уміння формулювати висновки
26-34 балів	Виставляється за частково сформовані знання та розуміння навчального матеріалу, що систематизовані, але не відзначаються глибиною; вибіркоче використання наукової термінології; відтворення теоретико-методичних положень методик розвитку мовлення та дитячої літератури за наявності неповного системного бачення їхньої організації в закладі дошкільної освіти; відповіді на поставлені запитання містять неточності; невміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні нескладних проблемних задач.
15-25 балів	Виставляється за розрізненість, суперечливість, несистематизованість знань навчального матеріалу; поверхову, фрагментарну відповідь на запитання, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення, відсутність систематизованого бачення щодо педагогічного супроводу формування мовленнєвої, комунікативної та художньо-мовленнєвої компетентностей дітей дошкільного віку.
0-14 балів	Оцінка «незадовільно» ставиться студентові/студентці, які неспроможні до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.6. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021) про особливості формування мовленнєвої, комунікативної, художньо-мовленнєвої компетентності в дітей дошкільного віку.
2. Характеристика розділу «Літературне образотворення» в програмі «Дитина-2020».
3. Визначення й розрізнення понять «дитяча література», «література для дітей», «література про дітей», «коло дитячого читання», «дитячі твори».
4. Особливості створення й діяльності осередків книжки в закладах дошкільної освіти.
5. Специфіка різних активностей дітей в осередку «Бібліотека».
6. Особливості й види дитячої книжки, її оформлення.
7. Дитячі періодичні видання.
8. Родинні читання.
9. Філософські години – коментоване читання з продовженням.
10. Характеристика основних жанрів літературних творів для дітей.
11. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами.
12. Види казок для дітей різного віку. Літературні казки.
13. Методика ознайомлення дітей з казкою.

- 14.Методика ознайомлення та аналізу поетичних і прозових творів.
- 15.Методика художнього читання та розповідання в різних вікових групах.
- 16.Освітні технології в ознайомленні дітей із художніми текстами. Літературні проекти.
- 17.Мета і завдання закладу дошкільної освіти з розвитку мовлення.
- 18.Комунікативний розвиток у розрізі освітніх завдань програми «Дитина-2020».
- 19.Особливості розвивального середовища для формування мовленнєвої культури дітей.
- 20.Загальна характеристика мовленнєвого розвитку на етапі раннього дитинства.
- 21.Характеристика мовлення дітей молодшого дошкільного віку.
- 22.Характеристика розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку.
- 23.Методи, прийоми і засоби розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
- 24.Методика розвитку мовлення дітей раннього віку.
- 25.Методика розвитку мовлення дітей молодшого та старшого віку.
- 26.Формування звуковимови в дітей раннього, молодшого і старшого дошкільного віку.
- 27.Методика розвитку активного словника дітей молодшого й старшого віку.
- 28.Формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку.
- 29.Формування зв'язного мовлення у дітей різного віку.
- 30.Основні методи й прийоми розвитку діалогічного мовлення.
- 31.Основні методи й прийоми розвитку монологічного мовлення.
- 32.Методика проведення етичних полілогів із дітьми старшого дошкільного віку.
- 33.Особливості використання переказу у взаємодії з дітьми дошкільного віку.
- 34.Методика стимулювання дітей до розповідей з власного досвіду.
- 35.Прояви мовленнєвої творчості дітей. Методика стимулювання дітей до словотворчості.
- 36.Використання інноваційних технологій у розвитку мовлення дітей дошкільного віку.
- 37.Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності.
- 38.Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми раннього, молодшого та старшого віку.
- 39.Стимулювання мовленнєвої активності дітей у процесі художньо-продуктивної діяльності.
- 40.Особливості інтеграції комунікативної діяльності та художньої літератури.

7. Навчально-методична карта дисципліни для студентів денної форми навчання

		3 курс, 5 семестр									
Модуль	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II					
Назва модуля	Методологічні засади формування основ читацької компетентності дітей дошкільного віку					Методологічні засади розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку					
Кількість балів	97					87					
Лекції	Дитяча література як органічна частина художньої літератури. Характеристика фольклору та літературних творів для дітей: від класиків до сучасності					Основні завдання та підходи до мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку		Теорія, методика та технології розвитку зв'язного мовлення дітей дошк.віку			
Теми семінарів та практичних занять	Читацька культура педагогів. Книжка в житті сучасної дитини. Створення підручків для формування основ читацької компетентності дітей дошкільного віку (2 год.)		Особливості й види дитячої книжки, її оформлення. Дитячі періодичні видання. «Родинні читання» (2 год.)		Осередок «Бібліотека» у закладі дошкільної освіти: вимоги в програмі «Дитина». Філософські години: читання з продовженням» (2 год.)	Малі фольклорні жанри. Народні та літературні казки (2 год.)	Огляд української літератури для дітей.	Огляд зарубіжної літератури (4 год.)	Методика збагачення дитячого словника. Використання лексичних вправ і мовленнєвих ігор у взаємодії з дітьми (2 год.)	Витокі, методи й прийоми формування граматично правильного мовлення в дітей (2 год.)	Використання мовленнєвих ігор і вправ для формування граматично правильного мовлення в дітей. Шляхи запобігання граматичних помилок в мовленні дітей. Мовлення дорослого (2 год.)
Самост. робота	5 балів					5 балів					
Види пот. контр.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)					Модульна контрольна робота 2 (25 балів)					

		3 курс, 6 семестр									
Модуль	Змістовий модуль III					Змістовий модуль IV					
Назва модуля	Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього, молодшого та дошкільного віку					Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з художніми творами					
Кількість балів	120					146					
Лекції	Особливості планування й організації художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми молодшого та старшого віку		Самостійна художня діяльність: літературні й мовленнєві аспекти			Планування та організація процесу ознайомлення дітей дошкільного віку з художньою літературою		Сучасні методи і прийоми зацікавлення дітей дошкільного віку літературними творами		Особливості планування та організації літературних проєктів	
Теми семінарів і практичних занять	Художньо-мовленнєва діяльність з дітьми раннього, молодшого та старшого дошкільного віку: сучасні аспекти інтеграції (2 год.)		Художньо-мовленнєвий супровід художньо-продуктивної діяльності дітей раннього, молодшого та старшого дошкільного віку (2 год.)		Організація художньо-мовленнєвої діяльності дитини раннього віку в контексті реалізації завдань комунікативного розвитку (2 год.)	Створення інтегрованого художньо-мовленнєвого простору в групі раннього віку ЗДО (2 год.)	Мовленнєвий і літературно-просвітницький потенціал інсценування й театральних ігор (2 год.)	Самостійна художня діяльність: літературні й мовленнєві аспекти (4 год.)	Мистецтво виразного читання (2 год.)	Особливості використання профільних літературних методів (2 год.)	Методика роботи з поезичними й прозовими творами в закладі дошкільної освіти (2 год.)
С.р.	5 балів					5 балів					
Види пот. контр.	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)					Модульна контрольна робота 4-5 (50 балів)					
Види пот. контр.	Максимальна кількість балів: 450. Розрахунок коефіцієнта: 450 : 60 = 7,5										
Екзамен											

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Державний стандарт дошкільної освіти (нова редакція 2021) https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]. ; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нт ім. Б. Грінченка. К.: Київ, у-нт ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук.ред. Г. В. Беленька, О. А. Половіна, І. В. Кондратець; авт.кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна, К. І. Волинець та ін. К.: ТОВ «АКМЕ ГРУП». 2021. 568 с.
4. Гавриш Н., Кондратець І. Дитина і книжка: новий формат взаємодії з дітьми. *Дошкільне виховання*. 2022. № 1. С. 6-10.
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41249/>
5. Кондратець І. В. Рефлексійна культура як необхідна компонента професійної підготовки сучасних фахівців дошкільної освіти: *Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти*: зб. матеріалів IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської, 2021. Рівне. С. 67-69.
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39920/1/%D0%86_%D0%9Aondratets_RKNK_PPSFDO.pdf

Додаткова література:

1. Беленька Г. В. Сучасна дитина в світі казки, або невже покоління Z не читатиме? *Дошкільне виховання*. 2018. № 2. С. 2-5.
2. Монке О. Світова література для дітей дошкільного віку: морально-ціннісні імперативи : навчальний посібник. Одеса : Чорномор'я, 2018. 214 с.
3. Гавриш Н. В. Технологія літературного проекту: як допомогти дитині відкрити важливі смисли за допомогою художнього твору. *Мистецтво та освіта*. 2018. № 3 (89)
<http://www.artedu.com.ua/index.php/adm/article/view/46>
4. Гавриш Н. Мовлення дитини. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2021. № 3. С. 3-11.
5. Кондратець І. В. Взаємодія з батьками: формування цінностей у дітей засобом художньої літератури. *Молодий вчений* (2(90)). 2021. С. 181-185.
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35748/>
6. Кондратець І. Читання з продовженням, або «Філософські години» з дітьми *Дошкільне виховання*. 2022. № 1. С. 11-14.

- <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41250/>
7. Кондратюк С. Г. Нон-фікшн для дітей: що, як, для чого. *Вихователь-методист дошкільного закладу* (12). 2019. с. 19-22.
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32734/>
8. Максименко Д. С. Мовленнєвий і психічний розвиток дітей раннього віку. *Практична психологія*. К. : Центр учбової літератури. 2021. 192 с.
9. Науменко М. С. Сучасні освітні інструменти у формуванні конкурентоспроможного фахівця дошкільної освіти. *Дидактика: теорія і практика*. 2019. С. 205-207.
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/28985/>
10. Половіна О. А., Кондратець І. В. Педагогічні технології підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-продуктивної компетентності дітей дошкільного віку. *Освіта XXI століття: реалії, виклики, тенденції розвитку: колективна монографія / за наук. ред. проф. Цвєткової Ганни*. Hameln Germany: Inter GING, 2020. С. 384-444.
<https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31674/>

Інформаційні ресурси

1. Буктрейлер: як зробити мініфільм про книгу.
<https://naurok.com.ua/post/buktrejler-yak-stvoriti-zi-shkolyarami-mini-film-pro-knigu>
2. Вікові характеристики мовленнєвого розвитку дитини.
<http://krasnokutsk.irc.org.ua/vikovi-harakteristiki-movlennevogo-rozvitku-ditini-14-59-04-21-04-2020/>
3. Методика розвитку мовлення. Блог педагога.
http://npiatyhorets.blogspot.com/p/blog-page_61.html
4. Сайт «Презентації для дітей: художні тексти»
<http://educat.at.ua/load/chitannja/38>
5. Сайт «Українська казка» <http://kazka.in.ua/>.
6. Сайт yakaboo: електронні дитячі книжки.
<https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/elektronnye-knigi-detskaja-literatura.html>
7. Сайт М.Пономаренко «Усміхнений сонях» <http://mponomarenko.at.ua/>
8. Українська і зарубіжна література.
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/ukrajinska_ditjacha_literatura/3_2
9. Як привити любов до книжки.
https://www.youtube.com/watch?v=BqTshrkGXcM&ab_channel=%D0%A5%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%9F%D0%BB%D1%8E%D1%81; <https://suspilne.media/118736-miznarodnij-den-ditacoi-knigi-ak-prisepiti-svoij-ditini-lubov-do-citanna/>; <https://natalka.pp.ua/yak-rozvinuti-lyubov-do-chitannya-u-ditini>